

SOSIAALILÄÄKETIETEEN YHDISTYS ry – SOCIALMEDICINSKA FÖRENINGEN rf

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2012

Sosiaalilääketieteen yhdistys on poikkitieteellinen ja valtakunnallinen eri ammattiryhmistä ja tieteenaloilta tulevien tutkijoiden ja muiden väestön terveydestä sekä terveyden ja yhteiskunnan vuorovaikutuksesta kiinnostuneiden yhteinen keskustelufoorumi. Yhdistys toimii suomalaisen kansanterveyden tutkimuksen alalla tutkijoiden ja tutkimuslaitosten, yliopistojen ja tutkimustulosten soveltajien yhdysiteenä. Sosiaalilääketieteen yhdistyksen toiminnan tavoite on erilaisin tilaisuuksin, aloittein ja lausunnoin edistää sosiaalilääketieteen ja sen lähialojen tutkimusta ja koulutusta sekä vaikuttaa terveystalouteen.

Yhdistyksessä toimii käyttäytymislääketieteen, lääketutkimuksen, ruokatutkimuksen, terveydenhuoltotutkimuksen, terveyssosiologian, lisääntymisterveyden ja mielenterveyden jaokset näiden sosiaalilääketieteen alueiden yhteistyöfoorumeina (ks. jaosten toimintasuunnitelmat). Yhdistyksen tärkeitä vaikutuskanavia ovat sen julkaisema Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti (SLA) sekä erilaiset seminaarit.

Vuonna 2012 yhdistys järjestää edellisten vuosien tapaan seminaareja ja keskustelutilaisuuksia yksin tai yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Tarkoituksena on myös järjestää ajankohtaisia aiheita käsitteleviä luentoja, joista tiedotettaisiin mahdollisimman laajasti ja selvittää niihin liittyen myös mahdollisuutta antaa opiskelijoille opintopisteitä luennoista Helsingin yliopistolla käytössä olevan ns. luentopassin avulla. Vuonna 2012 yhdistys järjestää Sosiaalilääketieteen päivät, joiden yhteydessä jaetaan Seppo Aro-palkinto.

Yhdistys jatkaa vuonna 2010 aloitetun matkatukirahaston toimintaa jakamalla matkapurahoja *European Public Health Associationin* (EUPHA) ja muihin alan kongresseihin osallistuville nuorille tutkijoille.

Sosiaalilääketieteen yhdistyksen jäsenkirjeet lähetetään jäsenille pääasiassa sähköpostitse. Yhdistys tiedottaa jäsenilleen sähköpostilla ja kotisivuillaan sosiaalilääketieteeseen liittyvistä tapahtumista. Yhdistyksen kotisivut ovat osoitteessa www.socialmedicine.fi.

Käynnissä on myös hanke, jossa *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* saatetaan sähköiseen muotoon.

Kansainvälinen toiminta

Yhdistys toimii aktiivisesti sosiaalilääketieteen ja kansanterveysalan kansainvälisissä yhteisöissä. Sosiaalilääketieteen yhdistyksen kansainvälisen toiminnan tavoitteena on luoda yhteistyösuhteita yhdistyksen ja eri maiden sosiaalilääketieteen ja kansanterveyden tutkijoiden ja asiantuntijoiden välillä, tehdä tunnetuksi korkeatasoista suomalaista sosiaalilääketieteellistä tutkimusta sekä tukea sosiaalilääketieteen ja kansanterveysalan kansainvälistä kehitystä.

Sosiaalilääketieteen yhdistys on jäsenenä World Federation of the Public Health Associations (WFPHA) ja European Public Health Association (EUPHA) -järjestöissä sekä Nordic Societies of Social Medicine and Public Health -yhteistyöelimestä.

World Federation of Public Health Association järjestää maailmanlaajuisen kansanterveyskokouksen joka kolmas vuosi, seuraavan kerran huhtikuussa 2012 Addis Abebassa. WFPHA:n vuoden 2012 vuosikokous järjestetään samassa yhteydessä.

Sosiaalilääketieteen yhdistys osallistuu monella tavalla aktiivisesti EUPHA:n toimintaan.

EUPHA julkaisee European Journal of Public Health -lehteä, jonka toimituskuntaan (editorial board) kuuluu professori Eero Lahelma (Associate Editor). Lehden advisory board -edustajana on dosentti Päivi Topo.

Sosiaalilääketieteen yhdistys on jäsenenä Nordic Societies of Social Medicine and Public Health -järjestössä. Yhteistyössä julkaistaan Scandinavian Journal of Public Health -lehteä. Yhdistyksen edustajana lehden hallintoneuvostossa (Executive Council) toimii Sakari Suominen. Lehden toimittajakunnassa Suomea edustaa Elina Hemminki.

Tämän lisäksi yhdistykset järjestävät pohjoismaisten teemojen ympärille EUPHA:n work shopeja. Erillisten pohjoismaisten kansanterveystieteen ja sosiaalilääketieteen kokouksista on toistaiseksi luovuttu.

Yhdistyksen käyttäytymislääketieteen jaoksen jäsenet toimivat aktiivisesti oman alueensa kansainvälisessä järjestössä, International Society of Behavioural Medicine (ISBM). Antti Uutela käyttäytymislääketieteen jaoksesta toimii tällä hetkellä talouskomitean (Finance Committee) puheenjohtajana.

Sosiaalilääketieteellisen Aikakauslehden toimintasuunnitelma vuodelle 2012

Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa ja vuonna 2012 tulee olemaan 49. vuosikerta. Lehden levikki on noin 850 lehteä. Pääosan tilaajista muodostavat Sosiaalilääketieteen yhdistys ry:n jäsenet. Muita tilaajia ovat yhteisöt ja kirjastot.

Lehden päätoimittajana toimii vuoden 2012 alusta Leena Koivusilta (Turun yo). Toimituskuntaan kuuluvat seuraavat jäsenet: Päivikki Koponen (THL), Seppo Koskinen

(THL), Kristiina Manderbacka (THL), Ossi Rahkonen (Helsingin yo), Päivi Santalahti (THL ja Turun yo), Sakari Suominen (Turun yo), Päivi Topo (STM), Pekka Virtanen (Tampereen yo) ja Suvi Virtanen (THL).

Lehti koostuu vapaasti tarjotuista tieteellisistä, referee-käytännön läpikäyvistä artikkeleista sekä toimituksessa arvioitavista muista kirjoituksista. Lehteen vapaasti tarjottujen käsikirjoitusten määrä on noin 35–40 vuodessa ja niistä on hyväksytty noin 55 %. Lehti julkaisee myös jatkuvasti aktiivisesti ajankohtaisia terveydenhuollon ja sosiaalilääketieteen kannalta keskeisiä teemanumeroita, asiantuntijapuheenvuoroja, kokousselostuksia kansanterveyden kansainvälisistä tai kotimaisista kokouksista sekä kirja-arvioita, väitöskirjaesittelyjä (lectio praecursoria) ja jäähyväisluentoja. Lehdessä julkaistaan kansanterveystieteen, epidemiologian, terveydenhuoltotutkimuksen, terveystaloustieteen, väestö- ja ravitsemustieteen, terveys sosiologian ja muiden sosiaalilääketieteen kannalta keskeisten tieteenalojen kirjoituksia. Alueellaan lehti on ainutlaatuinen Suomessa; se on erittäin tärkeä julkaisu- ja keskustelufoorumi, myös tieteellisten opinnäytetöiden osajulkaisuja ajatellen. Lehden ensisijaiset kielet ovat suomi ja ruotsi ja julkaiseminen jollakin toisella kielellä vaatii erilliset perustelut.

Lehden sisältö kootaan vapaan tarjonnan perusteella, mutta päätoimittaja tai toimituksen jäsenet voivat myös pyytää puheenvuoroja ja katsauksia. Lehdelle tarjotut alkuperäisartikkeli- ja katsauskäsikirjoitukset lähetetään vähintään kahdelle ulkopuoliselle, puolueettomalle tieteelliselle asiantuntijalle arvioitavaksi nimettömänä. Toimitus ratkaisee asiantuntijoiden lausuntojen perusteella hyväksytäänkö kirjoitus julkaistavaksi. Päätoimittaja valitsee arvioijat yhteistyössä lehden toimituksen kanssa. Muut kirjoitukset arvioidaan toimituksessa. Jos toimituksen kanssa ei toisin sovita, päätoimittaja käy myös kirjeenvaihdon tarjottujen artikkelien kirjoittajien kanssa ja laatii lehden pääkirjoitukset ja kutsuu kokoon toimituksen.

Vuodessa ilmestyy neljä numeroa. Vuoden 2012 toinen numero on teemanumero, ravitsemuksen väestöryhmittäisistä eroista. Teemanumerot kokoavat erikseen valittavat erikoistoimittajat. Vuoden 2012 aikana aloitetaan tulevien vuosien teemanumeroiden suunnittelu. Vuoden 2012 ykkösnumeron julkaisuajankohdaksi on suunniteltu maaliskuuta, kakkosnumeron kesäkuuta, kolmosnumeron lokakuuta ja neljännen numeron joulukuuta. Kirjapaino hoitaa lehden taiton, proofien lähettämisen kirjoittajille, painon ja jakelun kirjoittajille. Muun jakelun hoitaa Itella.

Lehti on vuonna 2007 viety verkkoon, jossa se on vapaasti luettavissa vuoden 2006 numeroista alkaen vuoden viiveellä. Vuotta tuoreemmista lehdistä on luettavissa sisällysluettelot.

Jaosten toimintasuunnitelmat vuodelle 2012

Lisääntymisterveyden jaos

Lisääntymisterveyden jaos aloitti vuonna 2006 toimintansa Sosiaalilääketieteen yhdistyksen jaoksena. Sen toiminta pohjautuu verkostoon, jossa on toiminut eri alojen tutkijoita yliopistoista ja tutkimuslaitoksista eri puolelta Suomea.

Jaoksen pääasiallisena tarkoituksena on edistää ja ylläpitää verkostoon kuuluvien eri alojen tutkijoiden yhteydenpitoa (sähköinen postituslista). Sähköistä tiedotusta jäsenille jaoksen intresseihin liittyvistä tapahtumista ym. asioista jatketaan vuonna 2012.

Jaos pyrkii järjestämään puolen päivän seminaarin vuoden 2012 aikana, mutta aihe ja paikka ovat vielä sopimatta. Syksyn 2012 Sosiaalilääketieteen päiville jaos pyrkii järjestämään lisääntymisterveyttä koskevan session.

Jaoksen yhteyshenkilöinä toimivat Riitta Luoto, TAY (riitta.luoto(at)uta.fi), Elina Hemminki, THL (elina.hemminki(at)thl.fi) ja Mika Gissler, THL (mika.gissler(at)thl.fi), joka edustaa jaosta hallituksessa.

Jaoksen koordinaattori on Reija Klemetti, THL (reija.klemetti(at)thl.fi).

Läaketutkimuksen jaos

Lääkkeiden käytön tutkijoiden jaos (FIN-DURG Finnish Drug Utilisation Research Group) ("Lääkejaos") on toiminut pääasiallisesti sähköpostiverkostona, jossa on nyt n. 70 nimeä. Vuoden 2007 lopulla jaos laajentui lääke-epidemiologiasta kiinnostuneiden verkostoksi.

Vuoden 2012 aikana lääketutkimuksen jaoksen tavoitteena on toimia aktiivisesti sähköpostiverkoston avulla. Lääketutkimuksen jaos järjestää vuonna 2012 yhdessä Suomen epidemiologian seuran kanssa Tampereella seminaarin 'Lääke-epidemiologia Suomessa 2012 – tutkijat kohtaavat'. Lisäksi jaos osallistuu Terveystieteiden tutkimuksen päiville omalla sessiollaan.

Lääketutkimuksen jaoksen yhteyshenkilöinä toimivat Miia Artama, THL (miia.artama(at)thl.fi) sekä Juha Turunen, Farenta (juha.turunen(at)farenta.fi).

Ruokatutkimuksen jaos

Ruokatutkimuksen jaoksen tarkoituksena on edistää ja ylläpitää eri aloilla toimivien ruokatutkimuksesta kiinnostuneiden tutkijoiden keskinäistä yhteydenpitoa mm. seminaarien, tutkijatapaamisten ja julkaisutoiminnan avulla. Ruokajaoksen toimintaa ovat koordinoineet keskeiset yhteyshenkilöt, ns. vetoryhmä.

Pääasiallisena kehittämiskohteena vuonna 2012 on ruokatutkijoiden toiminnan jatkaminen ja uusien aktiivien mukaan saaminen. Tarkoitus on tiivistää verkostointia uudella s-postilistalla ja vuosittaisella tapaamisella. Jaoksen profilointi jatkuu ja pohditaan, miltä osin profiili ja toiminta liittyvät käyttäytymislääketieteen jaoksen toimintaan. Soveltuvien osin tulevilla seminaareilla voitaisiin harkita yhteistä toimintaa.

Jaoksen on tarkoitus rekrytoida uusia jäseniä yhdistyksen jäsenten parista, sekä tarpeen mukaan valita uusia vastuuhenkilöitä. Tavoitteena on määrittellä ja tarkentaa jaoksen profiilia ja toiminnan tavoitteita.

Jaoksen yhteyshenkilöinä toimivat Tea Lallukka, HY (tea.lallukka(at)helsinki.fi), Eva Roos, Samfundet Folkhälsan (eva.roos(at)helsinki.fi) ja Sanna Talvia, Turun yliopisto (sanna.talvia(at)utu.fi).

Terveydenhuoltotutkimuksen jaos

Terveydenhuoltotutkimuksen jaos perustettiin vuonna 1992. Samana vuonna Sosiaalilääketieteen yhdistys järjesti ensimmäisen terveydenhuoltotutkimuksen seminaarin. Jaoksen tavoitteena on kiinnittää huomiota ajankohtaisiin terveydenhuoltoon liittyviin kysymyksiin, esitellä uutta ja tärkeää terveydenhuoltotutkimusta sekä tarjota suomalaisille terveydenhuoltotutkijoille mahdollisuuden keskustella tutkimuksistaan. Jaoksen toiminta on keskittynyt seminaarien ja muiden tilaisuuksien järjestämiseen.

Vuoden 2012 aikana jaos järjestää keskustelutilaisuuden ajankohtaisteemalla tai osallistuu session rakentamiseen Sosiaalilääketieteen päivien yhteydessä. Mahdollisia teemoja ovat sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistus, terveydenhuollon rahoitusuudistus, yli rajat ylittävä terveydenhuolto EU:ssa ja Public health capacity -hankkeessa tehty arvio Suomen ja muiden EU maiden tilanteesta. Selvitetään mahdollisuuksia järjestää jatko-opiskelijoille kurssi "Oikeudenmukaisuus terveydessä ja terveydenhuollossa".

Terveydenhuoltotutkimuksen jaoksella ei ole muodollista jäsenrekisteröintiä, mutta jos yhdistyksen toteuttama sähköinen kysely siitä, mihin jaokseen haluaisi kuulua antaa aiheita, voidaan luoda kohdennettua tiedottamista varten sähköpostilista. Jaoksen toiminnasta tiedotetaan yhdistyksen www-sivuilla sekä alan julkaisuissa. Jaoksen toiminnasta kiinnostuneita kehoitetaan ottamaan yhteyttä jaoksen yhteyshenkilöön. Jaos osallistuu terveydenhuoltotutkimuksen kansainväliseen yhteistyöhön European Public Health Associationin Health Services Research -jaoksessa.

Terveydenhuoltotutkimuksen jaoksen yhteyshenkilöinä toimivat Ilmo Keskimäki, THL (ilmo.keskimaki(at)thl.fi), Pekka Rissanen TAY (pekka.rissanen(at)uta.fi) ja Tuulikki Vehko THL (tuulikki.vehko(at)thl.fi).

Mielenterveyden jaos

Mielenterveyden jaos perustettiin vuonna 2006 tarkoituksella nostaa Sosiaalilääketieteen yhdistyksen toiminnassa näkyvämmiin esille mielenterveyden edistämiseen sekä mielenterveyden häiriöiden kehittämiseen, hoitoon ja ehkäisyyn liittyviä teoreettisia ja käytännöllisiä kysymyksiä. Jaoksen tavoitteena on osallistua yhdistyksen yhteiseen seminaari- ja koulutustoimintaan, järjestää mahdollisuuksien mukaan omia tilaisuuksia mielenterveysasioista kiinnostuneille, tiedottaa yhdistyksen jäsenille ajankohtaisista mielenterveyteen liittyvistä tapahtumista sekä pitää yllä keskustelua mielenterveysasioista.

Jaos osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös kotimaisiin ja ulkomaisiin tieteellisiin kokouksiin ja seminaareihin omilla sessioilla/workshopeilla.

Jaoksen yhteyshenkilönä toimii Noora Berg, THL (noora.berg(at)thl.fi).

Terveyssosiologian jaos

Terveyssosiologian jaoksen tarkoituksena on edistää ja ylläpitää eri aloilla toimivien sosiaalitieteellisestä terveystutkimuksesta kiinnostuneiden tutkijoiden keskinäistä yhteydenpitoa. Kuten aiempinakin vuosina jaoksen jäsenet osallistuvat kansallisille sosiaalipolitiikan päiville ja sosiologipäiville koordinoimalla terveyssosiologian työryhmää. Jaos tekee myös yhteistyötä laadullisen terveystutkimuksen verkoston (LATE) kanssa. Yleisiä työkokouksia pidetään tarvittaessa ja niistä tiedotetaan mahdollisimman laajasti. Jaos toimii epävirallisesti, eikä sillä ole virallisia toimihenkilöitä.

Jaoksen yhteyshenkilönä toimii Anu Katainen, HY (anu.h.katainen(at)helsinki.fi)

Käyttäytymislääketieteen jaos

Sosiaalilääketieteen yhdistyksen Käyttäytymislääketieteen jaoksen tavoitteena on järjestää käyttäytymislääketieteeseen liittyviä tapahtumia sekä tiedottaa niistä ja muista alaan liittyvistä tapahtumista jäsenilleen sähköpostilistalla. Jaos edustaa useita eri tieteenaloja kuten kansanterveystiede, psykologia, sosiaalipsykologia, sosiologia, lääketiede, hammaslääketiede ja ravitsemustiede. Jaos toimii verkostona alasta kiinnostuneiden ihmisten välillä kotimaassa ja toimii yhteistyössä kansainvälisen järjestön (International Society of Behavioral Medicine, ISBM) kanssa.

Jaoksen vuosikokous pidetään perinteisesti tammi-helmikuussa ja sen yhteydessä pidetään vuosikokousesitelmä, ja hallitus järjestäytyy.

Vuoden 2012 aikana tavoitteena on järjestää symposiumi, joka käsittelee terveyskäyttäytymisiin kohdistuvia interventiota, niiden suunnittelua, metodiikka ja evaluointia.

Tämän lisäksi jaos pyrkii osallistumaan ajankohtaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin tapahtumiin ja toimintoihin. Jaos pyrkii myös toimimaan läheisessä yhteistyössä mm. Psykologisen seuran terveystyöpsykologian jaoksen kanssa ja muiden läheisten yhdistysten kanssa.

Käyttätymislääketieteen jaoksen yhteyshenkilöinä toimivat puheenjohtaja Sakari Suominen, Turun yliopisto (suominen(at)utu.fi) ja sihteeri Tomi Mäkinen, THL (tomi.makinen(at)thl.fi).